

A!

Muntlig framställning 1

8 november 2022

Materialet sammanställts av Sofia Sevón

Redigerats av Jari-Pekka Välimaa

jari-pekka.valimaa@aalto.fi

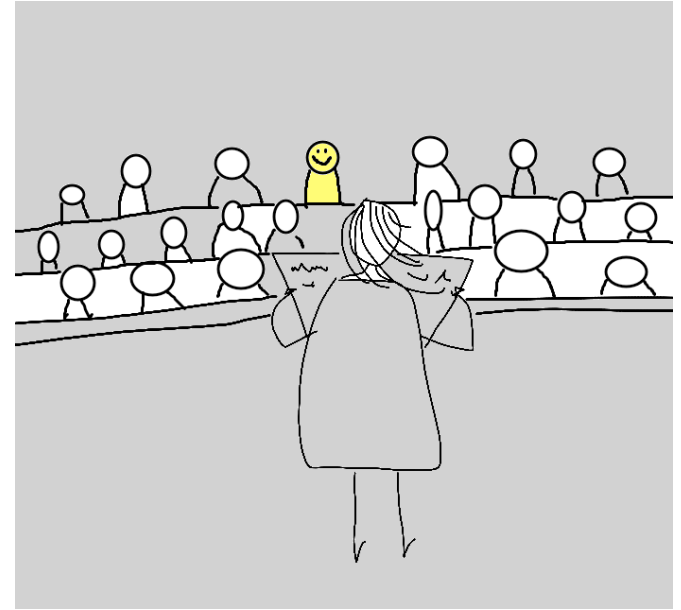
Lektionernas program

Del 1

- Inledning/uppvärmning
- Att presentera vetenskap muntligt som sakkunnig
- Presentationens struktur
- Inledning och avslutning

Del 2

- Opponering
 - Kroppsspråk och icke-verbala signaler
 - Powerpoint och andra presentationsprogram
 - Lyssnarvänliga, övertygande presentationer
-
- Sammandraget - viktigt att tänka på

Lektioner 8.11 och 15.11

Talverkstäder 30.11 eller 1.12

Övning + respons

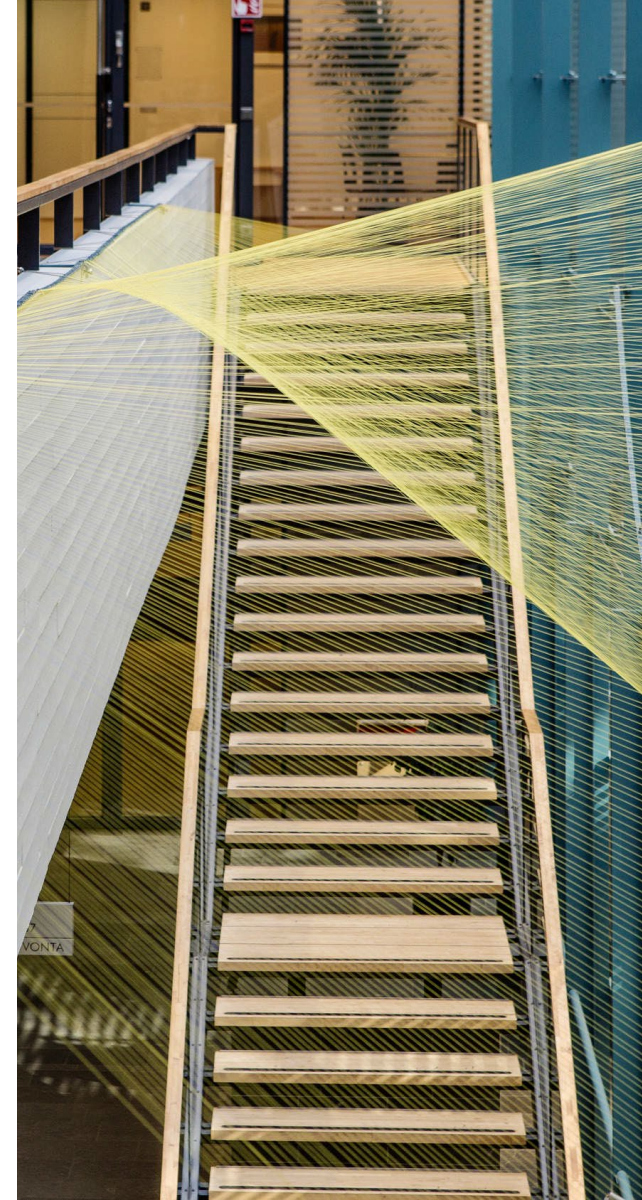

Slutseminarium 7.12 eller 8.12

Presentation 10 min
Opponering 5 minuter

Akademiskt liv, arbetsliv

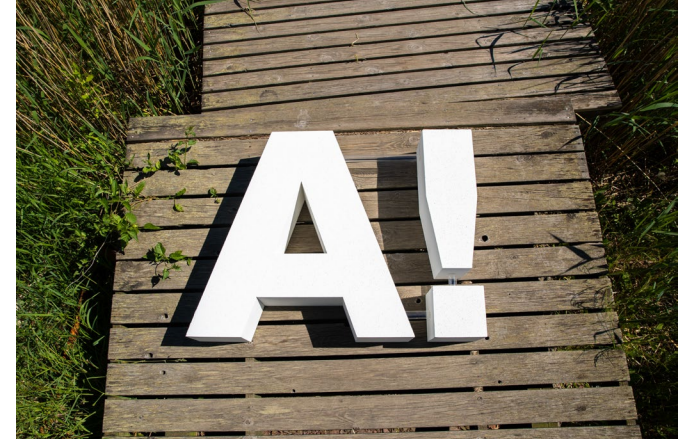
Inledande diskussion:

Att hålla en presentation som sakkunnig framför publiken

Diskutera i smågrupper och samla era tankar på Flinga:

1. Hur ser man till att man lyckas med en muntlig presentation?
2. Hur får man publiken att lyssna på talaren? Ge konkreta exempel!
3. Varför kan det ibland vara svårt att förstå innehållet i en muntlig presentation? Ge konkreta exempel!

<https://edu.flinga.fi/s/EPYUV6N>

Inventio

Analysera

- Vem är mottagaren?
- Vad vet mottagaren om temat från förr?
- Vad vill du? Vad vill mottagaren?
- Vad är ditt huvudbudskap?
- Vad ska mottagaren veta, kunna, tycka eller tänka efter presentationen?
- Vad kan du utelämna?

Dispositio, Elocutio

Planera

- Vilken ordning?
- Visuellt stöd
- Stil, lagom svårighetsnivå

Memoria

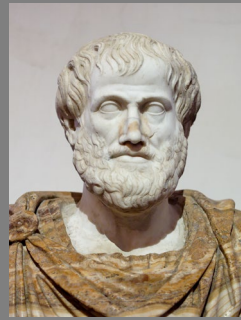
ÖVA

- Öva många gånger!
- Tala högt
- Tänk på övergångar
- Kolla tiden

Actio

Presentera

- Förberedd = mindre nervös
- Det går bra!

Några källor

Alley, Michael: The craft of scientific presentations. Critical steps to succeed and critical errors to avoid (finns som e-bok)

Hellspong, Lennart: *Konsten att tala: handbok i praktisk retorik*

Walla, Erik: Presentationsteknik och retorik – för ingenjörer och tekniker

Duarte, Nancy: *HBR Guide to Persuasive Presentations; Resonate* (finns som e-bok)

Nathans-Kelly Traci & Nicomieto, Christine G.: *Slide rules: Design, build and archive presentations in the engineering and technical fields* (finns som e-bok)

**Att planera och strukturera
en vetenskaplig
presentation**

Vetenskaplig text och vetenskapligt tal

- **Strikta krav på disposition**
- **Plats för mycket detaljer**
- **Främst för insatta i ämnet**
- **Saken i fokus**

- **Fri disposition**
- **Endast det viktigaste med**
- **Publikens kunnande avgör nivå**
- **Saken och människan i fokus**

Skrivet språk till talat språk

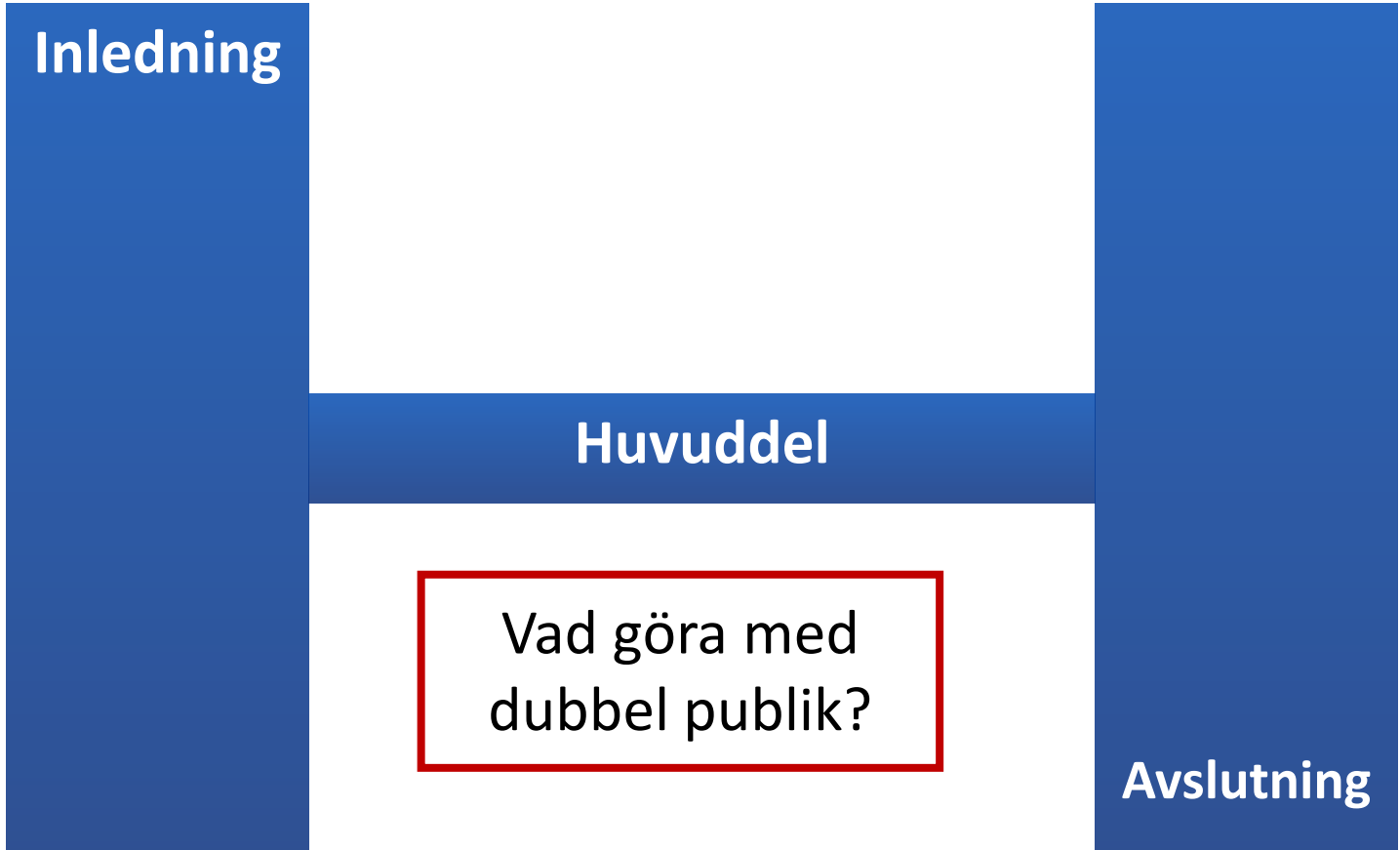
- **Språket måste alltid anpassas för att bli mer lättillgängligt för publiken på både ord-, fras- och satsnivå.**
- **Omvandla text till tal genom att använda**
 - **hellre korta meningar än långa**
 - **hellre verb än substantiv**
 - **hellre aktiv än passiv verbformer**
 - **hellre rakt på sak än krångliga formuleringar (förenkla meningsbyggnaden)**

Text och tal – skillnader för mottagaren

- Tillgång till kompletterande information
- Tid att reflektera, repetera
- Överblick
- Övergångar

Grundstrukturen

Dispositionsmodeller

- frågeställning – syfte – teori – genomförande, resultat – diskussion – slutsats
- problem – möjligheter – förslag
- i går – i dag - i morgon
- kronologiskt, stegvis
- olika teorier > slutsats
- vem, vad, var, hur, när, varför?
- retoriska frågor + svar

Dispositionen ”det viktigaste först”

- Utgår från **lyssnarens prioriteringar**
- Bryter mot det logisk – historiska upplägget

Vad är då viktigt?

- resultat och slutsatser
- vinstmöjligheter
- förbättringar i kvalitet, säkerhet, miljö...

Inledningen

- Kan du väcka intresse?
- Kan du skapa gemensam plattform med lyssnarna?
- Kan du skapa förtroende?
- Kan du redan här säga vad som är huvudbudskapet?
- Presentera dig själv och ditt studieområde
- Presentera temat med motiveringar. Utgå ifrån publiken, inte talaren.
 - Min presentation handlar om...
 - Jag ska tala om...
- Berätta om innehållet i början (innehållsförteckning)
 - I början berättar jag om... Sedan fortsätter jag med att...
 - Till slut talar jag om... för det första, för det andra, för det tredje

Inledningen – några exempel

- ”Kul att så många kunde komma...”
- ett skämt, en anekdot
- musik, en bild
- ett provocerande påstående
- en retorisk fråga
- en direkt fråga till publiken
- ett faktum, en nyhet

Analysera 5 inledningar!

- [UR Samtiden - Forskar-Grand Prix 2021: Robert Lagerström | UR Play](#)
- <https://urplay.se/program/215500-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-kan-vi-forebygga-demens-genom-en-sund-livsstil>
- <https://urplay.se/program/215515-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-hallbara-svamptextiler-fran-matavfall>
- <https://urplay.se/program/215517-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-matematik-for-att-rakna-celler>
- <https://urplay.se/program/215518-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-minska-stillasittandet-med-ny-teknik>

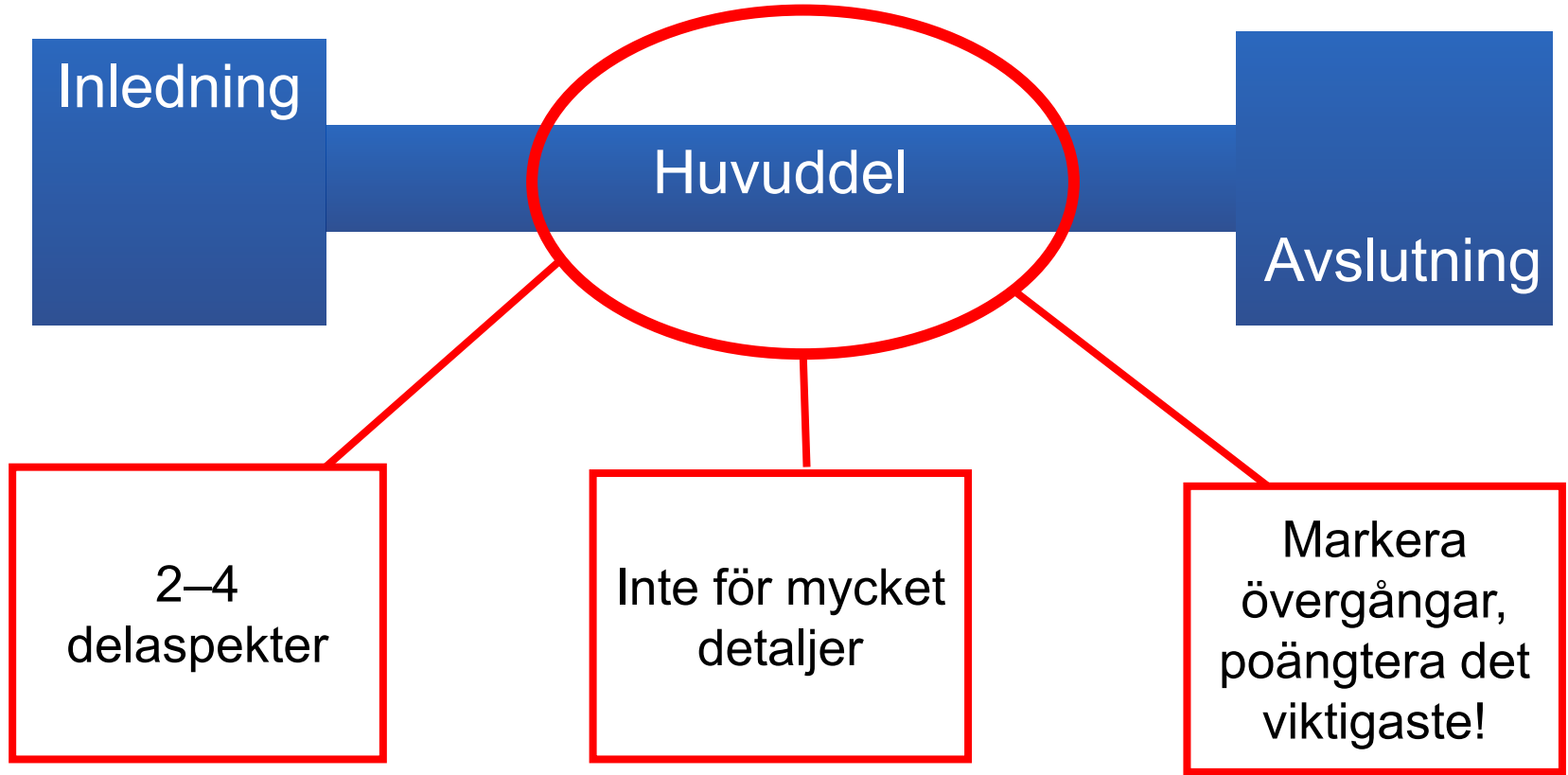
- Vad tyckte ni om de 5 inledningarna? Varför?
- Vilken är er favorit? Varför?
- Vilken gillade ni minst? Varför?

Inledningen - några måsten

- **Tappa ingen redan i början – gör det enkelt och klart! Ha inte bråttom!**
- **Se till att lyssnaren får svar på frågan ”vad handlar den här presentationen om?”**
- **Se till att visa varför ditt ämne är intressant.**

Mittendelen

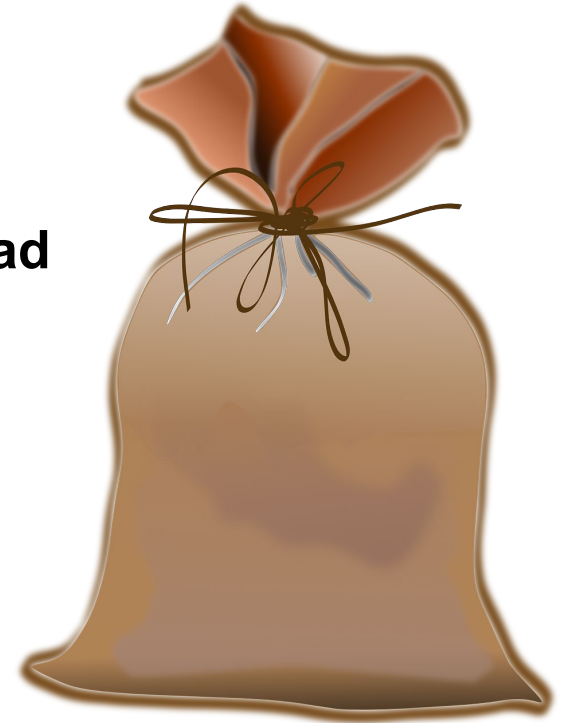
Huvuddel

- **Forskningsfråga, material, metod och resultat**
- **Definiera fackspråkliga termer**
- **Använd konkreta exempel, illustrera & konkretisera**

Avslutningen

- **Signalera att du avrundar, t.ex. med fraser som "Sammanfattningsvis", "För att avrunda" "Det här visar alltså att..." "Till slut kan vi..."**
- **Anknyt till inledningen**
- **Förstärk budskapet, t.ex. med en koncentrerad sammanfattning**
- **Ta sista chansen att göra ett gott intryck. Planera snygg avslutning!**
- **Källförteckning**

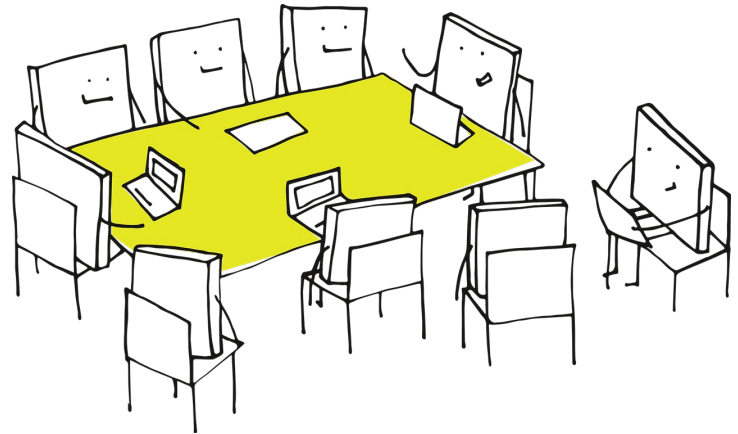
Fundera + anteckna

- **Vad ska jag presentera? Vad handlar mitt ämne om?**
- **Vilka 2–4 saker är viktiga att lyfta fram?**
- **Vad kan jag lämna bort?**
- **Hur kan jag visa för lyssnarna att mitt ämne är intressant?**

Beskriv ditt ämne (ca 2 minuter)

- 1) Min presentation handlar om....
- 2) Det är intressant därför att...
- 3) De 2–4 viktigaste sakerna jag vill ta upp är...
- 4) **En fråga (av föregående talare)**

Opponering

Muntlig opponering på seminariet

- Seminariet: respondent, opponenter, publik (däribland handledaren)
- 20 minuter per arbete: 10 för respondenten, **5 för opponenter**, 5 för handledaren + publiken.
- Opponera på **innehållet** i arbetet (språket + framställningen endast kort vid behov)
- Opponera i första hand på det **skriftliga** arbetet (måste förberedas), men **också** på presentationen (lyssna noga)

Det vetenskapliga seminariet

- En undervisningsform
- Det vedertagna sättet att diskutera forskning
- Uppbyggande, kritisk diskussion
- Vetenskapligt samtal där alla närvarande deltar
- Chans för respondenten att sprida och försvara sitt budskap

Att ge kritik

- Din kritik ska **hjälpa** skribenten att förbättra sitt arbete + kommande arbeten
- **Motivera** både positiva och negativa synpunkter.
- Kritik kan uttryckas i **frågeform**: *Menar du att...? Kan du utveckla...? Kan man inte se det som om...? Skulle man inte i stället...?*)

Se till att din opponering inte är

- oengagerad, dåligt förberedd
- för slätstruken och berömmande
- fokuserad på oviktiga detaljer
- fokuserad på språkfel mer än sakinnehåll
- för ytlig utan motiveringar
- (för negativ och kritisk)

Opponenten granskar *helheten*

- Har arbetet vetenskaplig grund och tas intressant kunskap fram?
- Vilka är arbetets starka och svaga sidor?
- Är arbetet tillräckligt noggrant?
- Är arbetet sakligt och objektivt?
- Är stilen vetenskaplig och språket gott?

Opponenten granskar *problemställning, syfte, avgränsning*

- Får läsaren en introduktion och översikt av ämnesområdet?
- Är syftet klart angett?
- Är motiveringen relevant och klar?
- Motsvarar rubriken innehållet?

Opponenten granskar *framställningen*

- Är texten logiskt uppbyggd? Finns det luckor? Finns det onödiga utvecklingar?
- Är texten lätt att förstå? Är kopplingarna mellan avsnitten tydliga?
- Är mellanrubrikerna informativa?
- Är tabeller och figurer väl valda och rätt använda?

Opponenten granskar *teori, metod, genomförande*

- Är centrala begrepp klart definierade?
- Är materialet relevant och tillräckligt?
- Är metoden lämplig för att uppnå syftet?
- Är valet av metod väl motiverat och beskrivs metoden tillräckligt?
- Är genomförandet noggrant och tillräckligt utförligt?

Opponenten granskar *användningen av referenser*

- Är litteraturen relevant och tillräckligt ny?
- Är källorna rätt tolkade? (Kolla minst 1!)
- Är hänvisningarna korrekta?
- Är skillnaden mellan egna ord och källornas klar?
- Finns alla källor med i litteraturförteckningen?

Opponenten granskar

resultat, diskussion, slutsatser

- Är resultaten tydligt presenterade?
- Överensstämmer slutsatserna med problemställning och syfte?
- Är slutsatserna värdefulla? trovärdiga? för allmänna? för långtgående?
- Visar diskussionen att avhandlingen har vetenskaplig och praktisk relevans?
- Finns det oklarheter?

Sammanfattning: som **opponent** ska du...

- skriva tillräckligt utförligt
- läsa den **slutliga versionen** av arbetet som opponeras
- förbereda **minst 5 kommentarer** och frågor inför slutseminariet
- vara beredd att göra ändringar efter presentationen
- vara aktiv även som åhörare
- våga diskutera, argumentera och kommentera ämnet
- tänka på vad du själv skulle vilja veta för att förbättra ditt arbete

Om kritik

- Kritik hör till livet och arbetslivet!
- Ingen kritik, ingen utveckling!
- Självkänsla behövs!

”När man [...] tänker ut saker, upptäcker man ibland att en idé som verkade vara riktigt idéaktig inne i hjärnan, är helt annorlunda när den kommer ut i det fria och andra människor ser på.” (Nalle Puh)

Råd till *respondenten*

- Det är texten som granskas, inte du
- Seminariet är undervisning, övning

.....

- Tacka för värdefulla synpunkter
- Var öppen för kritiken, men låt dig inte nedslås. Våga diskutera, argumentera och kommentera.
- Bemöt kritiken sakligt. Du måste inte hålla med om allt!

Till sist!

Tider + grupper för
talverkstaden ges på nästa
veckas lektion.

